

Bruxelles, 27.4.2017
COM(2017) 198 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Un plan de acțiune pentru natură, cetățeni și economie

{SWD(2017) 139 final}

1. Protejarea și valorificarea potențialului patrimoniului natural al Europei

Deși este una dintre zonele cele mai dens populate din lume, Europa dispune de un patrimoniu natural foarte bogat și divers. Directivele privind natura¹ urmăresc să asigure o natură sănătoasă în Uniunea Europeană prin instituirea unui cadru pentru protejarea speciilor și a habitatelor naturale în privința cărora există un interes de conservare. Directivele delimitează cea mai extinsă rețea coordonată din lume de zone protejate cu o bogată biodiversitate, denumită Natura 2000, care acoperă 18 % din suprafața terestră și 6 % din zona maritimă a UE. Ele protejează aproximativ 1 500 de specii de animale și plante și circa 200 de tipuri de habitate rare în interiorul și în afara acestor zone protejate și combină protecția naturii cu o utilizare a terenurilor și o activitate economică cu caracter sustenabil.

În conformitate cu angajamentul său pentru o mai bună reglementare, Comisia a lansat în 2014 o evaluare cuprinzătoare a directivelor privind natura, denumită „verificare a adecvării”. La preluarea mandatului de comisar european pentru mediu, afaceri maritime și pescuit, dl Vella a fost însărcinat de președintele Juncker să finalizeze această evaluare. În cursul acestui proces, Comisia a luat în considerare preocupările cetățenilor și ale întreprinderilor, care consideră uneori că normele europene sunt greu de înțeles, de pus în aplicare și de respectat.

Verificarea adecvării a ajuns la concluzia că, în cadrul mai larg al politicii UE în materie de biodiversitate, directivele privind natura sunt adecvate scopului, însă realizarea obiectivelor acestora și valorificarea pe deplin a potențialului pe care îl au va depinde de o ameliorare substanțială a punerii lor în aplicare². Sunt necesare îmbunătățiri atât în ceea ce privește eficacitatea și eficiența lor, cât și în ceea ce privește lucrul în parteneriat cu diferite părți interesate din statele membre și de la nivelul UE, pentru a asigura rezultate concrete pe teren.

În prezent, doar aproximativ jumătate dintre păsări și o proporție și mai mică din celelalte specii și habitate protejate din UE au un stadiu bun de conservare. În acest moment, rețeaua Natura 2000 este în mare parte instituită pe uscat, dar există în continuare lacune importante în mediul marin. Doar 50 % din totalitatea siturilor Natura 2000 dispun de planuri de gestionare, cu obiective și măsuri de conservare. Printre factorii-cheie aflați la baza deficiențelor în materie de punere în aplicare se numără resursele limitate, o asigurare nesatisfăcătoare a respectării reglementărilor, un nivel scăzut de integrare a obiectivelor legate de natură în alte domenii de politică, cunoștințele insuficiente și accesul limitat la date, un nivel slab de comunicare și o implicare insuficientă a părților interesate. În plus, cei care pun în aplicare directivele, în special la nivel regional și local, nu cunosc întotdeauna în mod suficient cerințele acestora sau flexibilitatea și oportunitățile pe care ele le oferă, ceea ce poate duce la tensiuni între protecția naturii și activitatea economică.

Cu toate acestea, verificarea adecvării a arătat că, atunci când se desfășoară o acțiune specifică la o scară suficientă, stadiul de conservare a speciilor și habitatelor se îmbunătățește, ducând uneori la recuperări remarcabile. De asemenea, se recunoaște într-o măsură tot mai mare că mediul nostru natural sprijină diverse sectoare ale economiei, cum ar fi turismul. Conservarea și utilizarea

¹ Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (Directiva privind habitatele), JO L 206, 22.7.1992, p. 7, și Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice (Directiva privind păsările), JO L 20, 26.1.2010, p. 7.

² Documentul de lucru al serviciilor Comisiei (2016) 472 final din 16 decembrie 2016 – Verificarea adecvării legislației UE privind natura (Directiva privind păsările și Directiva privind habitatele)
http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/index_en.htm.

sustenabilă a acestuia sunt în prezent mai importante ca oricând și oferă vaste oportunități de a atrage și de a încuraja investițiile în protecția naturii.

La 7 decembrie 2016, Comisia a organizat o dezbatere de orientare cu privire la rezultatele verificării adecvării și la acțiunile subsecvente. Ca răspuns la verificare, Comisia a decis să elaboreze un plan concret de acțiune pentru a îmbunătăți punerea în aplicare a directivelor, coerența lor cu obiectivele socioeconomice și colaborarea cu autoritățile naționale, regionale și locale, cu părțile interesate și cu cetățenii. Având în vedere puternica dimensiune teritorială a directivelor și rolul esențial pe care îl îndeplinesc autoritățile regionale și locale în punerea în aplicare a acestora, Comitetul Regiunilor (CoR) a participat îndeaproape la pregătirea acestui plan de acțiune și va avea un rol esențial în ceea ce privește implicarea și informarea autorităților regionale și locale.

Acest plan de acțiune cuprinzător are scopul de a îmbunătăți rapid punerea în practică a directivelor privind natura și de a accelera progresele în direcția obiectivului Strategiei UE 2020 care constă în a opri și a inversa tendința declinului biodiversității și a serviciilor ecosistemice³, inclusiv în ceea ce privește reziliența la schimbările climatice și atenuarea efectelor acestora. De plan vor beneficia, de asemenea, populația Europei și economia. Acțiunile vor fi întreprinse la nivelul UE, în special de către Comisie și Comitetul Regiunilor, dar statele membre și părțile interesate vor trebui, de asemenea, să acționeze, cu sprijin și asistență sporite din partea UE. Planul de acțiune oferă oportunități reale de a implica părțile interesate și publicul și de a crea parteneriate între domenii diferite de politică. Acest lucru va crea o bază solidă pentru a putea concilia natura, populația și economia și a construi punți între acestea.

2. Conținutul planului de acțiune

Planul de acțiune acoperă patru domenii prioritare cu 15 acțiuni concrete. Majoritatea acțiunilor vor fi lansate în 2017, astfel încât Comisia să poată raporta cu privire la rezultatele acestora înainte de încheierea, în 2019, a actualului său mandat. Tabelul din prezenta comunicare oferă o imagine de ansamblu a acțiunilor. Acesta este completat prin fișe detaliate care oferă mai multe informații.

Prioritatea A: Îmbunătățirea orientărilor și a cunoștințelor și asigurarea unei coerențe sporite cu obiectivele socioeconomice mai largi

Abordările diferite ale statelor membre în ceea ce privește punerea în aplicare a directivelor pot conduce la conflicte și probleme inutile. O aplicare inflexibilă a normelor de protecție a speciilor, întârzierile și sarcinile nejustificate de mari în ceea ce privește procedurile de autorizare a siturilor, precum și o informare insuficientă a părților interesate pot să creeze tensiuni inutile între protecția naturii și activitățile socioeconomice. Planul de acțiune oferă soluții practice la aceste probleme și promovează abordări participative mai inteligente cu scopul de a încuraja implicarea deplină a proprietarilor de terenuri și a utilizatorilor. Comisia își va îmbunătăți orientările și va promova o mai bună înțelegere a legislației pe teren pentru a ajuta autoritățile publice să o aplice mai bine. Statele membre vor trebui să își îmbunătățească cunoștințele și accesul la datele necesare pentru punerea în aplicare a directivelor. Comisia va sprijini eforturile de îmbunătățire a recunoașterii modului în care ecosistemele sănătoase contribuie la bunăstare și la dezvoltarea economică (acțiunile 1-3).

³ Comunicare a Comisiei: Asigurarea noastră de viață, capitalul nostru natural: o strategie a UE în domeniul biodiversității pentru 2020 [COM(2011)244].

Măsurile pe care Comisia le pregătește în prezent⁴ în ceea ce privește raționalizarea monitorizării și a raportării la nivelul întregii legislații a UE în domeniul mediului vor contribui, de asemenea, la îmbunătățirea eficienței și a eficacității directivelor privind natura.

Prioritatea B: Asumarea responsabilității politice și consolidarea conformității

În timp ce statele membre sunt cele care răspund în ultimă instanță de punerea în aplicare pe teren a directivelor privind natura, Comisia va colabora mai îndeaproape cu acestea pentru a facilita și a promova conservarea și utilizarea sustenabilă a naturii. Împreună, trebuie să ne asigurăm că rețeaua Natura 2000 este pe deplin coerentă și funcțională și că speciile sunt protejate și, dacă este cazul, utilizate în mod sustenabil.

Această prioritate va include un dialog bilateral cu statele membre și cu părțile interesate, menit să îmbunătățească implementarea rețelei Natura 2000 și să promoveze cooperarea în gestionarea acestora în diferitele regiuni biogeografice ale Europei. Vor fi elaborate și prezentate planuri de acțiune privind protejarea habitatelor și a speciilor (acțiunile 4-7).

Pentru consolidarea respectării de către statele membre a directivelor privind natura, vor fi relevante și alte măsuri din domeniul mai larg al politicii de mediu, legate de formarea judecătorilor și a procurorilor naționali, accesul la justiție, precum și asigurarea respectării legislației UE în domeniul mediului⁵.

Prioritatea C: Consolidarea investițiilor în rețeaua Natura 2000 și îmbunătățirea sinergiilor cu instrumentele de finanțare ale UE

Costul implementării rețelei Natura 2000 a fost estimat la 5,8 miliarde EUR pe an, în timp ce avantajele sale anuale sunt estimate la 200-300 de miliarde EUR. Cu toate acestea, unele deficite de finanțare împiedică rețeaua să ofere aceste avantaje în totalitate și reprezintă un factor major de subminare a eficacității directivelor privind natura. Prin urmare, planul de acțiune are ca scop îmbunătățirea utilizării fondurilor UE disponibile și creșterea atractivității sectorului naturii pentru investițiile private.

Verificarea adecvării a evidențiat scăderea îngrijorătoare a speciilor și habitatelor asociată agriculturii și a subliniat că este nevoie de o integrare mai eficientă a chestiunilor legate de rețeaua Natura 2000 și de creșterea biodiversității în politica agricolă comună (PAC). Planul de acțiune propune modalități, în temeiul cadrului juridic actual⁶, de îmbunătățire a sinergiilor cu PAC și cu alte sectoare-cheie de politică ale UE, cum ar fi politica de coeziune, politica comună în domeniul pescuitului, precum și politica privind cercetarea și inovarea. Acesta propune o majorare a fondurilor dedicate naturii și biodiversității, ceea ce ar permite un nivel mai ridicat de investiții în proiecte Natura 2000, și prevede, de asemenea, elaborarea unor orientări și planificări suplimentare privind cadrele financiare naționale ale rețelei Natura 2000 pe care statele membre ar trebui să le dezvolte. În sfârșit, planul de acțiune propune modalități de a stimula investițiile private și de a

⁴ Verificarea adecvării: evaluarea obligațiilor de reglementare privind monitorizarea și raportarea ale acquis-ului UE în domeniul mediului și acțiuni subsecvente – a se vedea http://ec.europa.eu/environment/legal/reporting/fc_overview_en.htm.

⁵ A se vedea Programul de lucru al Comisiei pentru 2017 – Construirea unei Europe care le oferă cetățenilor săi protecție, îi ajută să își afirme drepturile și îi apără [Comunicarea Comisiei COM(2016) 710 final].

⁶ Mai multe detalii despre consultarea privind modernizarea și simplificarea PAC sunt disponibile la adresele https://ec.europa.eu/agriculture/consultations/cap-modernising/2017_ro și https://ec.europa.eu/agriculture/simplification_ro.

sprijini mai bine conectivitatea zonelor incluse în rețeaua Natura 2000, inclusiv prin infrastructuri ecologice și soluții bazate pe natură (acțiunile 8-12).

Prioritatea D: O mai bună comunicare și informare, implicarea cetățenilor, a părților interesate și a comunităților

Planul de acțiune urmărește să consolideze implicarea publicului, a părților interesate, precum și a autorităților și a comunităților locale. Protejarea naturii și a beneficiilor pe care le aduce aceasta ne privește pe toți, deoarece este patrimoniul nostru comun. Comisia, împreună cu Comitetul Regiunilor, va utiliza toate platformele disponibile pentru a spori gradul de informare și a promova participarea la nivel local și schimbul de cunoștințe. Aceasta va oferi mai multă considerație bunelor practici de gestionare din zonele incluse în rețeaua Natura 2000. Prin Corpul european de solidaritate, Comisia îi va ajuta pe tineri să se implice direct în conservarea naturii și să câștige o experiență valoroasă pentru cariera lor (acțiunile 13-15).

Tabelul acțiunilor

Îmbunătățirea orientărilor și a cunoștințelor și asigurarea unei coerențe sporite cu obiectivele socioeconomice mai largi

Acțiuni	Calendar	Responsabil
1. Actualizarea, dezvoltarea și promovarea în mod activ, în toate limbile UE, a orientărilor cu privire la (a) procedurile de autorizare a siturilor, protecția și gestionarea speciilor, precum și a unor orientări specifice sectoarelor (b) integrarea serviciilor ecosistemice în procesul decizional	2017-2019 2018-2019	COM / CoR / SM / Părți interesate
2. Instituirea unui mecanism de sprijin pentru a ajuta autoritățile statelor membre să abordeze principalele dificultăți în aplicarea cerințelor de autorizare prevăzute de Directiva privind păsările și Directiva privind habitatele pentru rețeaua Natura 2000 și de normele privind protecția speciilor	2017-2019	COM / SM / Părți interesate
3. Ameliorarea cunoștințelor, inclusiv printr-o monitorizare mai accentuată și mai eficientă, și asigurarea accesului public online la datele necesare pentru punerea în aplicare a directivelor (de exemplu, imagini prin satelit din programul Copernicus)	2017-2019	COM / AEM / SM

Asumarea responsabilității politice și consolidarea conformității

Acțiuni	Calendar	Responsabil
4. Finalizarea rețelei Natura 2000, în special prin completarea lacunelor privind mediul marin, și instituirea măsurilor de conservare necesare pentru toate siturile	în desfășurare	SM / Părți interesate / COM
5. Utilizarea noului proces de evaluare a punerii în aplicare a politicilor de mediu pentru reuniunile bilaterale specifice organizate cu autoritățile naționale și regionale – pentru a elabora foi de parcurs de comun acord în vederea îmbunătățirii punerii în aplicare – și consultarea proprietarilor de terenuri și a altor părți interesate privind provocările legate de punerea în aplicare	2017-2019	COM / SM / Părți interesate
6. Reunirea autorităților publice și a părților interesate din diferite state membre la nivel de regiuni biogeografice pentru a aborda provocările comune, inclusiv cu privire la aspecte transfrontaliere	2017-2019	COM / CoR / SM / Părți interesate
7. Dezvoltarea în continuare de planuri de acțiune pentru specii și habitate în ceea ce privește cele mai amenințate specii și habitate naturale, precum și de platforme dedicate părților interesate privind coexistența cu speciile care stârnesc conflicte (de exemplu, carnivorele mari)	2017-2019	COM / SM / Părți interesate

Consolidarea investițiilor în rețeaua Natura 2000 și îmbunătățirea sinergiilor cu instrumentele de finanțare ale UE

Acțiuni	Calendar	Responsabil
8. Consolidarea investițiilor în natură (a) Sprijinirea statelor membre în efortul lor de a-și îmbunătăți planificarea financiară multianuală pentru Natura 2000 prin actualizarea cadrelor lor de acțiune prioritară (b) Propunerea unei creșteri cu 10 % a părții din bugetul LIFE care este dedicată proiectelor ce sprijină conservarea naturii și a biodiversității, în condițiile menținerii neschimbate a pachetului bugetar global al programului LIFE (c) Stimularea investițiilor din sectorul privat în proiecte privind natura	2017-2019	COM / BEI / SM / Părți interesate
9. Promovarea sinergiilor cu finanțarea din bugetul politicii agricole comune, inclusiv prin utilizarea eficace a plăților Natura 2000 și prin măsuri „agromediu-climă”, și promovarea dezvoltării unor sisteme bazate pe rezultate, a sprijinirii fermierilor prin servicii de consultanță în domeniul agriculturii, precum și a inovării și transferului de cunoștințe prin Parteneriatul european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii	2017-2019	COM / SM / Părți interesate
10. Creșterea gradului de informare cu privire la oportunitățile de finanțare în cadrul politicii de coeziune și îmbunătățirea sinergiilor	2017-2019	COM / SM / Părți interesate
11. Îmbunătățirea sinergiilor cu politica comună în domeniul pescuitului și cu politica maritimă integrată, inclusiv printr-o utilizare mai eficace a oportunităților de finanțare disponibile	2017-2019	COM / SM / Părți interesate
12. Furnizarea de orientări pentru a sprijini dezvoltarea infrastructurilor ecologice pentru o mai bună conectivitate a zonelor incluse în rețeaua Natura 2000; sprijinirea proiectelor care propun soluții bazate pe natură prin politica UE de cercetare și inovare și prin fondurile Orizont 2020	2017-2019	COM / Părți interesate

O mai bună comunicare și informare, implicarea cetățenilor, a părților interesate și a comunităților

Acțiuni	Calendar	Responsabil
13. Sprijinirea schimbului de cunoștințe și a implicării autorităților locale și regionale prin intermediul unei platforme comune cu Comitetul Regiunilor	2017-2019	CoR / COM

14. Sprijinirea considerației acordate bunei gestionări a siturilor Natura 2000 și a creșterii sensibilizării în legătură cu directivele privind natura prin intermediul forurilor relevante, al noilor tehnologii și al activităților de informare, precum și consolidarea legăturilor dintre patrimoniul natural și cultural, în special în contextul anului 2018 ca An European al Patrimoniului Cultural	2017-2019	COM / CoR / SM Părți interesate
15. Implicarea activă a tinerilor în cadrul măsurilor referitoare la nevoile societății, oferindu-le posibilitatea de a participa la protecția naturii în cadrul siturilor Natura 2000 (Corpul european de solidaritate)	2017-2019	COM / SM / Părți interesate